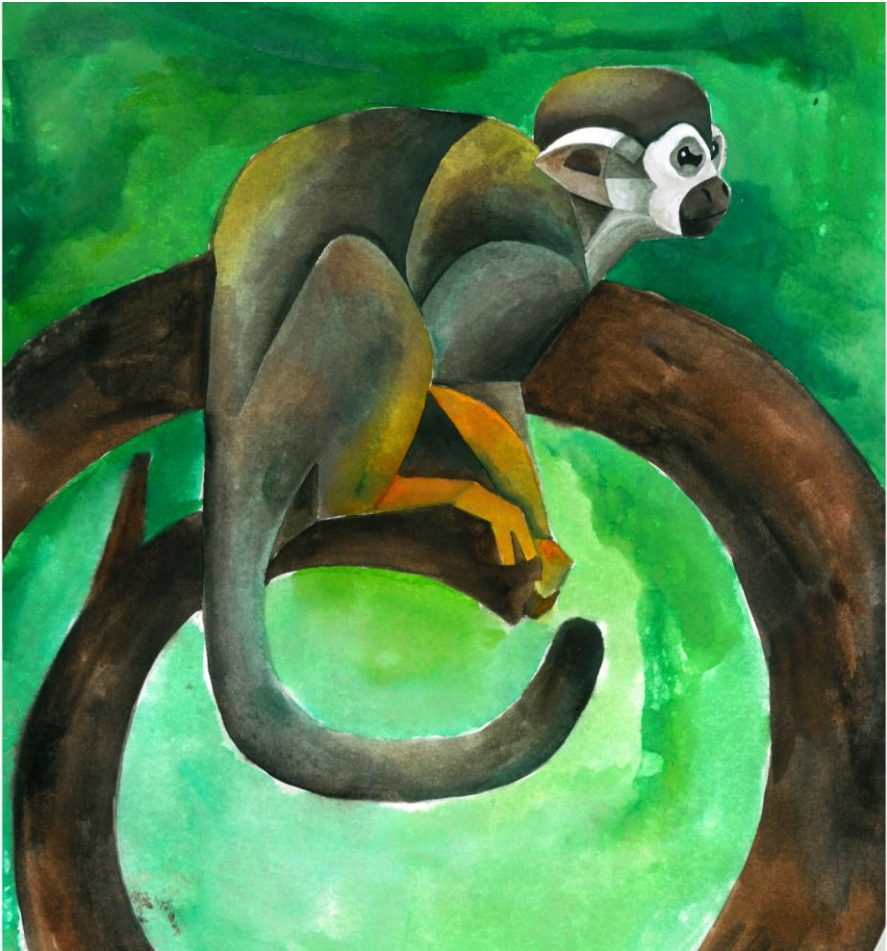

Majmokról.. 2

Kocsis Sára (SZÍN-VONAL Alapfokú Művészeti Iskola)

Lektorált változat

A VERSELISTA által kiírt nyílt pályázatos írásokból – PDF-ben – 2016.

Lektor: Kutasi Horváth Katalin

A pályázatra 41 írás érkezett be.

A zsűri döntése alapján

I. helyezett lett:

Máté László:

Kimenő

II. helyezett lett:

Dél Tamás:

MAJMOLÁS

III. helyezett lett:

Ságiné Szűcs Klára:

Majmóca, a majom, aki ember akart lenni

című írása.

Gratulálunk!

Győri Nagy Attila: Gyerekszáj

Mónika ma jó hírt kapott: Pistike szüleitől azt az utasítást kapta, hogy délután menjenek el az állatkertbe. Igen, utasítást; nem kérést, nem lehetőséget; utasítást. Nem bánta, már hozzászokott, hogy Hoffman-néknak nagyon határozott gyereknevelési elveik vannak, és mindent aprólékosan előírnak neki. Ennek ellenére az öt év alatt, mióta gyerekfelügyelőként dolgozik, ők voltak az egyik kedvenc családja. Igyekezett megfelelni a magas elvárásoknak, kiemelt figyelmet folytatott a Pistikével való beszélgetéseire. Most boldog volt: kimozdulhat a négy fal közül a szabadba, kikapcsolódhat, és ezt még fizetik is neki. Pistike hasonlóan örült a hírnek, az állatkertben eddig mindössze egyszer volt, alig kétévesen, és semmire sem emlékszik belőle.

Az időjárás tökéletes volt a sétához, a nap sütött, felhő egy szál se. A bejáratot elhagyva Pistike már sorolta is a kívánságait.

- Először az elefántot nézzük meg, majd a zsiráfot, utána a majmot.

- Hatalmas ez az állatkert, csak lejárnánk így a lábunkat. Menjünk inkább szépen sorban, ígérem, hogy ezeket mind látni fogod.

A bogárháznál kezdtek, ahol Mónika el is gondolkodott, hogy bemenjenek-e, de aztán úgy döntött, hogy ő nem szelektál, és mindent meg fognak nézni. A kérdés-lavina pedig, ahogy azt már várta, beindult.

- Miért ilyen csúnyák ezek a bogarak? - húzta el a száját Pistike.

- Isten különbözőnek teremtette az élőlényeit. Az ő szándékai pedig kifürkészhetetlenek. Ha Mónika nem tudta a választ, akkor általában elővett egy hasonló közhelyt.

Nem sokkal utána elértek az elefántok kifutójához. Már messzebbről észrevették őket, nagy termetük miatt.

- Ők mitől ilyen nagyok? Jól viselkedtek?

- Igen, ezt jutalomból kapták. Nagyságot és erőt.

- Én is ilyen nagy leszek, ha jól viselkedek?

- Nem, te ember vagy. De ha jó leszel, te is meg fogsz nőni.

- És a zsiráfnak miért olyan hosszú a nyaka?

- Hopp, ez eddig könnyen ment - gondolta Mónika -, de ezzel most megfogott. Na, mit is válaszoljak erre?

- A zsiráf is mindig szófogadó volt, ezért hosszú nyakat kapott a Teremtőtől, hogy elérje a finom falatokat.

Kérdések és válaszok, és ez így ment órákon keresztül. De azért mindketten nagyon élvezték a délutánt. Nemsokára megpillantottak egy hatalmas gorillát, ahogy ült szemben az üvegfallal és figyelte a látogatókat. Pistike neki is köszönt, ahogyan a többi állatnak is.

-Szervusz, majom!

- Mónika néni, ez a majom?

- Igen, a majmok családjába tartozik. Úgy hívják, hogy gorilla.

- Ő hasonlít a legjobban ránk.

- Igen, Darwin is így gondolta - morfondírozott magában. Csak az egyedfejlődésbe ne kelljen belemennie. Szerencsére ő is vallásos volt, mint Hoffmannék, de az ilyen kérdésekre nem volt felkészülve.

- Miért nem lett belőle ember? Ő is rosszul viselkedett?

- Igen, ő is büntetésben van.

- De mégis, mit csinált?

- Hangoskodott, kiabált, csúnyán beszélt, tiszteletlen volt.

Pistike ezen eltűnődött egy darabig. Muszáj lesz mindent úgy csinálnia, ahogyan kéri tőle, nem akar állat lenni büntetésből. Főleg nem majom egy üvegfal mögött. Ahogy továbbhaladtak, meglátott egy hasonló korú kislányt, aki sírdogált, az apja üvöltött vele, hogy fogja be a pofáját. Lassan odaértek hozzájuk, ő pedig udvariasan köszönt:

- Szervusz, majombácsi!

Máté László: Kimenő

Az ablak

Hrabik néni fáradtan csoszogott be a nagy, öreg keményfa kapun, amely elválasztotta a megyeszékhely egyik forgalmas utcáját a hűvös, régi lépcsőháztól. Maga után húzta kerekeken gördülő banyatankját, ami valójában egy vászonborítású bevásárlótáska volt. Sértette, hogy a fiatalok így beszélnek, de már megszokta, és örült, hogy van neki egy ilyesmi.

Könnyebb ezzel bevásárolni. Csak arra gondolt, hogy felérjen a lakásba, fáradt volt, kifárasztotta a bevásárlás a nyári melegben. Lassan esteledett, de a levegő fülledtsége nem enyhült semmit. A lépcsőház hűvöse nagyon jólesett neki. Odacsoszogott a lift kovácsoltvas ajtajához, megnyomta a világító gombot. Az pislogott párat, aztán kialudt. Fentről valami furcsa morgást hallott, visszhangzott a lépcsőházban.

- Azt a mindenségit nekije, már megint milyen lassú ez a csühögős masina. Biztos legfelülről gyün - dohogott halkán. Hrabik néni vidékről származott, ezt mások is gyorsan kitalálták. Sejtette, miből. Mariska mondta is, hogy néha már nem érti, mit mond.

A csühögős masina tényleg felülről jött, a legfelső, a hatodik emeletről. Száz éve még a ház nagyon magasnak számított a városban, és Hrabik néninek ismét magasnak számít már.

- Nem mintha száz éve lagnák már itt, de nem érem meg, ha így tötymörög ez a kotla... - dörmögte magában, mereven nézve felfelé.

Valami mintha kaparászta volna az ósdi személyfelvonó tetejét, aztán abbamaradt. Lassan leért a fülke, Hrabik néni nagyon lassan kinyitotta köszvényes bal kezével az ajtót, belépett, maga után húzva a nyikorgó tankot. Miután felért a hatodikra, már nyolcvanadszor elmondta magában, hogy öreganya miért ott fent vett lakást hatvan éve.

- Persze, mert a kilátás, meg a csönd... Hun van itten már csönd valahun?

Elhúzta a belső ajtót, aztán kitárta a nehéz külső ajtót. Körülnézett, hogy nem mosták-e fel a folyosót. Nem akart megcsúszni még egyszer. A műmárvány csillogott, de nem látszott vizesnek.

- Aztat sem tudom, mikő gyünnek takarítani - legyintett, aztán elfintorodott, a fájdalomról néha elfeledkezett, de az időnként figyelmeztette. A lakása a folyosó középtáján terpeszkedett, túl nagy volt egy embernek, de megátalkodottan ragaszkodott hozzá, menye hiába próbálta rábeszélni egy előnyös cseréire.

- Na, ha Jenő még velem lenne, nem vóna ennyi nyűgöm...

Csikorgott a régi zárban az ajtókulcs. Kitárta a nagy, zöldre festett ajtót, bevonszolta a bevásárlótáskát, aztán visszatípegett bezárni az ajtót. Nem szokták meglepetések érni, idegenek is ritkán járnak a ház-

ban, főleg ilyen magasan. Lent is csak a postások, és néhány vendég. Az előszobában levette a kabátját, megint fintorgott, nem volt könnyű művelet, aztán visszament a konyhába kipakolni. Karalábé, sárgarépa, csirkehús, krumpli, miegymás. Valami levespor.

- Mi is ez? Hogy az a...

Nem tudta elolvasni az apró betűkkel írt részletes leírást. A kislány azt mondta a boltban, jó lesz neki.

- A francba, ezek biztosan szándékosan írnak ilyen kicsivel, hogy azért is megvegyem...

Mostanában egyre többet beszélt magában, de már észre sem vette. Megpróbálta újra elolvasni, mi van a zacskóban, de a konyhai lámpa gyenge fényt adott. Odakint eltűnően volt a természetes fény, azért próbálkozott. Nagy nehezen kinyitotta az egyik konyhaablakot. Nem minden nap szokott itt szellőztetni. A kilátás a konyhából is szép volt. A város szinte teljes egészében alatta terült el, látni lehetett a központot, a gyönyörűen megépített városházát, a régi kastélyt, ami manapság speciális kórházként működik. Rácsokat szereltek rá, mögötte néha furcsa árnyak imbolyogtak esténként. Hrabik néni felnézett egy pillanatra, látta a város túlsó végében a hatalmas fák között megbújó régi állatkertet, aztán nekitámaszkodott a vastag párkánynak, egy kicsit kihajolt, hogy több fény érje a leveses zacskót.

- Távolra még látok, eztet a fránya bötűt alig-alig - suttogta, és nem jutott eszébe a szemüvege, pedig azzal többre ment volna. Hirtelen valami árnyék vetült rá odafentről, nem nézett fel, biztos egy felhő, gondolta, de nem tudatosult benne. Aztán a szeme sarkában egy szőrös kart pillantott meg, erre már felkapta a fejét. Elrepült a levesporos zacskó.

- Hogy az a kénköves... - nem fejezte be, mert közvetlenül az arca előtt egy bizarr pofa jelent meg, fejjel lefelé vigyorgott vagy vicsorgott, maga sem tudta, de úgy megijedt, hogy hátralépett egyet, azaz hátralépett volna, ha a konyhai sámliban meg nem akad a sarka. Melléhez kapta a kezét, még látta a naplementét a távolban, az állatkert fölött, aztán elsötétült minden.

Az autó

- Na, már megint esős napunk lesz - gondolta Kabak Árpád, amikor lefelé indult a garázsához. Örült, hogy egy jó hivatalban dolgozik, nem ázik meg, az önkormányzat még kocsit is tett a segge alá. Nem vette észre, hogy ferdén kötötte meg a nyakkendőjét, pedig meg volt róla győződve, ő egy pedáns ember. A beosztottai nem voltak ebben biztosak. A garázs messzinek tűnt, pedig csak húsz méterre volt a társasháztól. Az eső egykedvűen csöpögött, szürke réteggel vonva be a város utcáit. Nem nyitotta ki az esernyőjét, pedig a kezében volt. Nem koptatjuk fölöslegesen. A garázsajtó automatikusan felemelkedett, miután félúton megnyomta a távirányító gombját. Odabent megállt, megrázta magát, pár esőcsepp lehullt a finom porba. Kinyitotta a vezetőoldali ajtót, aztán bőr aktatáskáját bedobta az anyósülésre.

- Már megint kimerült az illatosító, de rossz szag van itt - gondolta, dörmögött magában, miközben bedugta az indítókulcsot. Még jó, hogy nyitva hagytam az ajtót, hadd szellőzzön.

Amikor elfordította a kulcsot, rögtön felbőgött az autó erőteljes motorhangja. Megszokta, mégis összerezzen, rossz előérzete volt. Füstfelhő borította be a garázst. Valami megnyikordult hátul, mintha álmából ébredne. Kabak nem nézett a visszapillantó tükörbe. Orral a garázsajtó felé állt a kocsija. Nem látta, hogy a garázs hátsó ablaka betörve tátong. Az üvegszilánkok megkarcolták az autó tetejét, de ezt sem vette észre.

Az eső kopogott a garázstetőn. Gázt adott, kikanyarodott a csendes utcára. Gizike járt az eszében, a szolid kinézetű fiatal gyakornoklány, tudta, hogy semmire nem megy vele. Jólesett, hogy a közelében lehet.

- Polgármester úr... - de szépen tudja mondani, gondolta, szinte simogatták a szavak. Füttyörészni akart, de kiszáradt a szája. Valahol hátul van ásványvíz...

A forgalom egyre nagyobb lett, ahogy közeledett a belvároshoz. Már nem gondolt a lányra, sőt, semmi másra, arra figyelt, hogy időben meg tudjon állni, ha egy zebra előtt leblokkol a sor. Nem akart még egy koccanást, nem azért, mert fizetnie kellene, hanem megint szájára veszi a

jónép. A régi szép időkben még sofőre is volt, de akkor még állami vállalatot vezetett. Nem is kicsit. Most egy várost, és egy autót éppen.

Ezen egy pillanatra elmélázott, megengedte magának a nosztalgiazást, egy hosszú, egyenes szakaszon haladt, nyugodt tempóban. Eszébe jutott kiszáradt szája, előre nézve, az útra figyelve hátranyúlt, hogy kiszabadítson egy ásványvizes palackot a műanyag fólia rabságából. Valami csiklandozta a karját.

- De hát nem hagytam pokrócot a... - nem fejezte be a gondolatot, mert egy kereszteződéshez ért. Visszahúzta a karját, mindkét kezére szükség volt. A kanyar után közeledett a városházához, a főtér mellett sűrű volt a forgalom. Az utolsó piros lámpa megfogta, de már látta a hivatal alatti mélygarázs bejáratát.

- Minden reggel ez megy. Azért is iszom egy kortyot - dörmögte a műszerfalnak. Ismét hátranyúlt az ásványvízért. Mintha forró tűzbe nyújtotta volna a kezét, égető fájdalom járta át a kezét és a karját.

Most már hátranézett, és nem hallotta a dudálásokat sem. Egy szürkésbarnás szőrkipacot látott, sárga fogakat az ülések között, furcsa morgást hallott. Visszarántotta a kezét, nem törődött a fájdalommal. Piros lett a kárpit, valami meleg az arcára fröccsent. Kilökte az autó ajtaját, ami nagyot koppant a mellette álló terepjáró oldalán. Kiugrott két szomszédos kocsi közé, a válla nekiütődött a mellette haladó kocsinak, de az épp meg tudott állni. Hallotta a mögötte haladó autók fékcsikorgását, üvegcserepek hangját, fémek keserű csikorgását. A sofőr oldali ajtón egy sötét árnyék ugrott át, esőtől lucskosan, lihegve elszaladt a megtorpant kocsisor között. Valaki tátott szájjal nézett a távolba.

- Polgármester úr, jól van? - hallotta a feje fölött, de még nem tért teljesen magához. Az esővíz lassan átáztatta testre szabott nadrágját, ahogy ott ült a pocsolyában két behorpadt autó között.

A galéria

A szervező zavarodottnak tűnt, idegesen pislogott az előtte álló két férfira. „Csak nyugodtan” - mondták.

- Kérem, az úgy történt, hogy a Gomzi művész úr kiállításának a megnyitójára készültünk. Örültem, hogy elállt az eső, a kinti térben is kiállí-

tottuk a nagyobb képeket. Van, amelyik érzékeny a nedvességre, letakartuk műanyag ponyvával... Bocsánat, ez nem számít. Minden rendben ment, csodálatosak voltak az előadók, pontosan eltalálták a dallamot, a művész úr meghatódott, láttam, hogy szinte könnyek gyűlnek a szemében. A meghívott költő biztos a legjobb versét adta elő, mert odakint közben kisütött a nap. A legszebb festmény mellett álltam, amit valaha láttam, felkészültem rá, hogy végigkísérem a vendégeket a tárlaton. Sok közismert ember megjelent, örültem, hogy ennyien eljöttek. Az első sorban állt Ha... Hogy? Miért integet, kérem? Jaj, elnézést, tudom, tudom, most nem ez a fontos. Szóval... hol is tartottam? Á, igen, talán sokkot kaphattam, pedig a legjobb öltönyömet vettem fel. A huzat nem számít, ha ilyen sokan vannak, jót tesz a friss levegő. A kiállítás nagyon szép volt, a megvilágításon sokat konzultáltam a villanyszerelőkkel és a művészeti menedzserrel. Tessék? Hogy az minék? Az összhang miatt, kérem. Ne haragudjon, nem tudok uralkodni a könnyeimben. A belső terem bemutatója nagyon szép lett. Az Óriás Zodiákus festményénél hosszabban időztünk, részleteztem az alkotás folyamatát, a művész úr is hozzátett pár halhatatlan megjegyzést. Igen, tudom, értékes a kép, rendesen bebiztosítottuk, érti, pénzügyileg. A terem nagy részét elfoglalta, de nem a falon lógott, mint a többi kisebb festmény, hanem középtájon, hogy érzékeltesse a mondanivaló mögötti teret... Gomzi művész úr éppen a mitológiai háttérről beszélt, amikor szétrobbant a vászon, és a vendégek közé zuhant valami. Hogy mi? Ne haragudjon, nem tudom visszaidézni. Jaj! Először embernek tűnt, de olyan gyors volt. Körberohant a termen, összetépett nyolc, nem, kilenc képet, aztán kiugrott a külső kiállítótérbe. Az ájulás határán voltam, valaki elkapott, hogy össze ne essek. Odakintről csörömpölést hallottam, falécek hasadását, éktelen rikoltozást. Még most is a fülemben cseng. Aztán csend lett, a meghívottak a többi teremben szaladgáltak. Hogy mit csináltam? Semmit. Hallottam, hogy valaki a központi számot hívja, aztán maguk szirénáztak. Vagy nem maguk? Egyáltalán kik önök? Ja, hogy bemutakoztak az elején? Ó, atyám...

Az állatkert

Kellemes szellő járt az ősrégi fák alatt. A flamingók ébredtek, a sas pislogott a hatalmas ketrecben. Másról álmodott egy perccel azelőtt, de jó érzéssel töltötte el, hogy minden nap kibelezhet pár patkányt. A tetemek a kedvenc fája alatt heverték, szerencsére nem volt szüksége naponta sok kilométert röpdösni egy kis finom prédáért.

A távolban valami nyüszített, fájdalmas hangon. A sas nem értette, de felemelte fejét. Valami nincs jól. Hallotta, ahogy a fókák becsobbannak a vízbe, mintha menekülnének a hang elől. A pulyka elhallgatott, a páva összezárta farktollait. A fák susogása mintha csendesebb lett volna.

Emberek jöttek, terepszínű ruhában, mások nyakkendősen, mögöttük furcsa egyenruhások. Halkan beszéltek, a sas nem értette. Ezen már nem is csodálkozott. Lassan sasul is elfelejt ezen a furcsa helyen. Felrepült a legfelső ágra, és kifelé nézett a sűrű dróthálón át. Most sem látott mást, csak szürke, rácsos kockákat, apró, csupasz arcú majmok fújtak füstöt a szájukból a levegőbe. Jobbra egy kéken villogó doboz sikoltzott, aztán elhallgatott. A jegesmedve csak az orrát dugta ki a vízből, aztán gyorsan berohant kopott műbarlangjába. Nagy, vizes tappancsnyomok maradtak mögötte. Elcsendesült minden kifutó. A jegyszedő behúzta a kisablakot, mintha fázna. A hátsó ketreceknél összesűrűsödött a csend.

- Mondja, mi történt? - kérdezte valaki, a hangja alig hallatszott.

- Nem tudjuk pontosan, de Móric valószínűleg kiszabadult.

- Mégis, ki az a Móric?

- Liza párja.

A magasabb és elegánsabb nyakkendő végigsimított a haján, sóhajtott. Nagyot slukkolt cigarettájából. „Ez sem az én napom” - gondolta. „Ráadásul megint rágyújtottam, itt szigorúan tilos...”

Az egyik terepruhás hirtelen megszólalt.

- Nézzék, ott a sarokban! Az Liza!

Ránézett a gondozó, kérdés volt a szemében. Tudta, ő nem fog megoldani semmit. „Csak szolga vagyok, egy senki, egy börtönőr.” Egy rekedt, mély hang szólalt meg. A füstös katasztrófavédelmis.

A VERSLISTA ÁLTAL KIÍRT NYÍLT PÁLYÁZATOS ÍRÁSOKBÓL...

- Megkaptuk a jelentést. Befoltozták a részt? Átnézték a többit? Biztonsági jelentést szeretnék. Melyikük az igazgató, vagy menedzser, vagy hogy is hívják?

Körbenézett. „Túl sokan vagyunk itt” - gondolta először, aztán rájött, hogy Vadkörte hiányzik leginkább, mert kiugrasztották az ágyából. Még érezte a haja illatát. Zuhanyozni alig volt ideje. „Tényleg katasztrófa-helyzet van? Mi fenyeget ennyire? Járjunk a végére!” - zárta le magában. „Nevetséges. Idióták.”

A Plaza

Judit a haját simogatta, sokkal szebb volt, mint tegnap, már egyáltalán nem korpásodott. A butik ajtajában zenekavalkád szólt, kint teljesen más volt a stílus, mint odabent. Juditot nem zavarta, ő itt nőtt fel, a bőre szinte gyorsbüfészagú volt. Örült, hogy itt dolgozhat, mert vásárló alig akadt. Aki betért, csak nézelődött, a főnökasszony nem hazai árakkal dolgozott. Persze minden nap volt valaki, akinek semmi nem volt drága.

A harmincas éveiben járó nő mindenképp tininek akart látszani. Judit rámosolygott, de amikor az elment mellette, levette a begyakorolt mosolyt. Munka van.

- Jó napot kívánok! Miben tudok segíteni? - kérdezte Judit, immár az üzlet belsejében. A főnökasszony bármikor visszanezézheti a biztonsági kamerák felvételeit, megpróbált viselkedni.

- Köszönöm, körülnéznék egyelőre - csipogta a vásárló. Valami drága parfüm utánzatának illata lengett körülötte, lassan, de biztosan betöltötte a butikot. Odakint a hangszórókból a helyi szupermarketet reklámozták, a hangoktól egy pillanatra Juditnak is hányingere támadt. Vagy ez csak a tegnapi buli miatt van? Nem tudta.

- Esetleg van valami elképzelése? Hátha tudok valamit ajánlani... - folytatta, hogy elterelje gondolatait a tegnapi estéről.

- Köszí, csak tesztek egy kört.

A vásárló nézelődött, megnézett pár divatos ruhácskát, a táskáknál hosszabban időzött. Judit nem akarta zavarni, visszament az üvegajtó-

hoz, aztán a pénztárgép melletti pultnál álldogált. A vásárló visszatért, kezében egy virágmintás retró ruha, talán a hatvanas évek végének hangulatát idézte.

- Fel lehet próbálni valahol? - kérdezte.

- Természetesen. Megmutatom, hol a próbafülke.

Judit ment elöl, aztán megállt a raktárajtó mellett, egy fülkére mutatott. Vastag függöny választotta el az eladótértől.

- Itt nyugodtan felpróbálhatja. Van bent tükör is - mondta.

Amikor a nő eltűnt a fülkében, hátat fordított, de abban a pillanatban hatalmas sikolyt hallott, ezzel egy időben leszakadt a próbafülke függönyét tartó karnis, és a függöny önálló életre kelve elrohant a bejárat felé. Közben lesodort öt-hat ruhát és felborított egy napszemüveges állványt. Judit kővé dermedve látta, ahogy a karnis elakad a bejárat ajtó két szélében, a függöny leválik róla, és továbbrohan, egyenesen neki a szemközti korlátnak. Nagy koppanás, és furcsa ordítás hallatszott, aztán a függöny eltűnt a szeme elől.

- Az... az... - hebegte a vásárló, még mindig a fülkében állva, a kezében szorongatva a felpróbálni kívánt ruhát. Judit ekkor észbe kapott, megnyomta a pult alá szerelt pánikgombot, amivel a biztonsági őröknek jelzett, hogy valami nagyon nincs rendben. De már hallotta odakintről a kiabálásokat, az üvegcsörömpöléseket.

- Nyugodjon meg, kérem - fordult a vásárlóhoz -, látta, hogy mi volt ez?

- Nem tudom, valami szőrös, valami állat.

Judit elővette mobiltelefonját, felhívta a főnökasszonyát. Megvakarta a fejét, érezte, holnap mégis korpásabb lesz.

Vadászat

Szép nap volt, senki nem kívánhat szebbet. Beszűrődött a napfény a fák ágai között. Az autók is kevésbé nyomultak, de mintha valami lógott volna a levegőben. Ökörnyál, vagy pókháló, szálló galambszar.

Megigázította nyakkendőjét, bár semmi szükség nem volt rá. Havas Béla sokat adott a kinézetére, tudta, hogy ez egyszerű férfihiúság, de túltette magát rajta. Ő már csak ilyen marad. A Katasztrófavédelemnél

néhányan furcsállották. A Plaza főbejárata mellett parkolt le, a széles, térkövezett járdán. A többiek már ott voltak. Kiszállt, egyenesen oda ment a kis csoporthoz. „A rendőrkapitány és a megyei fővadász is itt van. Még jó, hogy ismerem őket!” - gondolta.

- Szép napot, uraim! - köszönt hangosan.

- Szebbet...

- János, valóban nekem kell irányítanom a műveletet? - fordult a rendőrkapitányhoz.

- A polgármester ki van akadva. A kórházból telefonált. Neked van tapasztalatod ebben.

Halkra fogta a szavát. Intett neki. Félrevonultak, hogy négyszemközt váltsanak szót.

- De mi szükség a fegyverekre? Ez egy város, nem az erdőid. Kijárási tilalmat akartok elrendelni... emiatt?

- Nézd, Béla, a legjobb lett volna lerendezni az ügyet fű alatt, mindegy, akár fegyverrel, de már nem megy. El kell kapnunk, így, vagy úgy - mondta modorosan, óvatosan a háta mögé nézve.

A kapitány a fejét csóválta, soha nem hitte volna, hogy a megbízatása, vagy a karrierje ilyesmin fog múlni. Előre-hátra hintázott idegességében, pedig most nem a helyi tévének kellett interjú adnia.

- Rendben - mondta rekedt hangon nyakkendője fölött Havas -, de egy feltételem van. Csak akkor lőtök, ha utasítást adok, és természetesen akkor, ha közvetlen életveszély áll fent. Ezt légy szíves, véd a beosztottaid fejébe. Nem akarok több pánikot. A hülyék ilyenkor az utcára mennek.

- Természetesen, természetesen... - bólogatott a kapitány, közben azon törte a fejét, melyik emberében bízhat meg a legjobban. A bűnügyi osztályvezetőben?

- És most nézzük meg a jelentéseket az útvonaláról, és az eseményekről. Igen, képből vagyok, de vegyük át még egyszer, kérlek.

Visszamentek a kis csoporthoz, bemasíroztak a Plazába, aztán leültek a biztonsági őrök eligazító szobájában a nagy asztalhoz. Térképek feküdtek egymás hegyén-hátán.

Odakint ismét szirénáztak.

- Szóval innen indult, és erre ment?
- Igen.
- Hogy juthatott át a sugárúton?
- Látja a hírközlő légkábeleket? Ez neki szinte autópálya.
- Értem. De hová tarthat?

Összeráncolta a homlokát, idegesen rántott egyet a nyakkendőjén, aztán felnézett a rendőrtisztre. Az hátradőlt az irodaszéken, megköszönlte a torkát.

- Ezt önnek kell kiderítenie.

Naplórészlet

Tudtam, hogy a katasztrófavédelem vezetőjének lenni nem leányálom, és tartogathat meglepetéseket. Ilyesmire mégsem számítottam. A kiszámíthatatlanság lopózott be a város életébe. Elvállaltam, végigcsinálom. Éreztem, hogy valahol a háttérben ott lappang a megoldás. Beültem a kocsiba, nem érdekelték a Plazában rohangáló emberek. Megoldják saját kicsinyes problémáikat. Valami az állatkert felé vonzott. Nagy ívben kanyarodtam be a főbejárat elé. A jegyárúsító nő rám nézett, lehajtott a fejét, próbáltam mosolyogni. Szólt a gondozónak, kicsit vártam, kijött. Lizát akartam látni, nagyon közéről. Hátramentünk. Az épületet megerősítették, újabb lakatok és rácsok mindenütt. Végül bejutottam Lizához. A gondozóra szigorú tekintettel néztem, amikor azt kértem, engedjen be hozzám. Hülyének gondolt, szabályzatra hivatkozott, idegesnek tűnt, végül engedett.

Odabent leültem a majommal szemben a másik sarokban. Női vadállatszaga volt, de megszoktam. Letekertem a nyakkendőmet, ledobtam a banánokkal összekent betonra. Nem érdekelt, hogy az öltönyöm alja hűgyszagú lesz. Liza óvatosan felnézett rám, először nem akartam a szemébe nézni, tudtam, hogy ez agresszív ösztönöket mozgat meg benne. Amikor éreztem, hogy engem néz, ránéztem, de próbáltam nem mosolyogni. Nem ember, a fogaim látványa más hatást vált ki, mint egy emberi nősténynél. Egy pillanatra elkaptam a tekintetét. Ez már ismerős volt, olyan, mint amikor a kutyám tudta, hogy egyedül hagyom egész napra. Valami szomorúság, mintha azt érezné, örökre elhagyták.

Távol voltunk egymástól, és nem a helyiség közepe választott el. Nem tudtam volna megértetni vele, hogy ne adja fel, mellette állok. Beleszolgált a levegőbe. Valami ismerőst keresett. Talán mégis kiolvasott valamit a szememből, lassan rátámaszkodott két mellső lábára, megfogott egy félig megevett sárgarépát, és rágcsálni kezdte. Kopogtam egyet a hátam mögötti vasajtón. Csikorgást hallottam, aztán a gondozó résnyire kinyitotta, látta, hogy lassan felállok, kiengedett.

- Nahát, eszik! - mondta csodálkozva.

- Néha ők is szoktak - válaszoltam gúnyos hangon, elmentem mellette, aztán megálltam az épület ajtajában.

- Figyeljen, a következő napokban hagyja nyitva a kifutó ajtaját, és ne legyen túl sokat a közelében. Az igazgatójával mindjárt megbeszélem a dolgot. Lehet, hogy ő is felhívja magát, és a csoportvezetőjét.

A gondozó csak bólogatott, azon töprengett, elrontott-e valamit. Elköszöntem tőle, az jutott eszembe, hogyan magyarázom meg a feleségemnek a szörnyű szagomat, aztán rájöttem, hogy ki fogja találni, mi a helyzet. Szokott tévét nézni.

A sarkon

A biztonsági őrök szemmel láthatóan már unták a helyzetet.

- Figyi, Fecó, minek szobrozunk itt?

- Mert elvállaltad, te hülye. Figyelniük kell. Fizetnek érte.

- Szerinted történni fog itt valami?

- Honnan tudjam? A főnök mondta, hogy figyeljünk minden irányba. Jobb, mint a kamionoknál, nem?

- Na ja. Mondta, hogy mit csináljunk, ha történik valami?

- Hol voltál az eligazításkor?

Fél perc csönd, a hajnali köd megint kezdett sűrűsödni, ami furcsán hatott, mert nappal meleg volt.

- Elkéstem - hallatszott váratlanul.

- Rádió, vagy mobil. A főnöknek, a vadásznak, vagy annak a katasztrófavédelmisnek szólunk. Ne ordíts, mint múltkor, semmi ricsaj. Csak figyelünk. Megmondták, közel van az állatkert, ha ricsajozunk, az állatok ijedtükben széttépik egymást, a kárt kifizettetik a céggel, mi meg röpülünk.

- Ja. Oké - vakarta meg a fejét -, elsétálok a sarokig, már lerohad a lábam az ácsorgásban. Figyeled ezt az ösvényt?
- Hülye vagy, majd állva alszom?
- Jól van, na.

Megfordult, lassan elsétált az állatkert bejárata felé, a nedves, kikövezett keskeny úton tompán koppantak léptei. Mintha zseblámpafényeket látott volna a fák között. „Leszarom” - gondolta. „Hülye kollégák...”

A főemlős (naplórészlet)

Mindig okosnak tartottam. Valami világított a szájában, de nem érdekelte a furcsa, fémes íz. Bokorágak csapódtak a homlokába, hunyorgott a vesszők miatt, de már nem félt egyáltalán. Látta a felgyulladó lámpákat, de tudtam, hogy nem fog megállni.

Nem üldöztem, reméltem, senki más sem fogja. Nem rajtam múlt. Kiért kell legközelebb harcolnom? Mikor unom meg? Az állatkert kerítése védőfalnak tűnt, de tudtam, hogy soha nem tökéletes a védelem, főleg most nem, hogy csapdát állítottam. Szégyelltem magam, hogy valakit át akarok verni, aki egyértelműen evolúciós hátrányban van. Valahogy meg kell oldanom ezt a bizarr helyzetet. Igen, szomorúan néztem a pisztolyomra, talán nem érdemeltem meg. De más állat sem döntene jobban helyettem, ebben biztos vagyok.

Visszatettem a fegyvert a kemény bőrtokba. Sanyi bácsi, a bőrdíszműves csinálta annak idején méret szerint a Kígyó utcában, egy pillanat alatt ugrott be, pedig nem szerettem emlékezni. Eldöntöttem, hogy nem veszem elő többet. Valakinek majd leadom, nem is az én tulajdonom.

Rohanni kezdtem, amerre tudtam, hogy rohannom kell. Ő nagyon gyors volt. Persze. Nekem két lábbal nehezebb, mint neki négygel, de igazán reméltem, hogy senki nem éri utol. Recsegtek az ágak, tudtam, hogy éjjellátó készülékek keresik, én is rendeltem belőlük annak idején.

Otthon

Végül természetesen bejutott, és most már én is ott voltam mellette. Kibontotta a meglazított dróthálót, megtanulta, hogyan kell. Utolértem, nem nagy dicsőség. A ketrecük kicsinek tűnt, barátságatlan volt, de azt

hiszem, csak én láttam annak a sötét derengésben. Liza vinnyogó hangokat hallatott, tudtam, mit jelent. Nem sokat gondolkodtam, visszamásztam a kerítéslyukon az erdőbe, úgy éreztem magam, mint aki hívatlanul becsöngetett egy idillikus családi estébe. Beakadt a pisztolyom a kerítésdrótba, de megoldottam. Egy kis vért szívtam le a hüvelykujjamról, nehogy összekenjem magam vele.

Pihentem egy percet, aztán a kerítés belső oldala felől lopakodó emberek zaja hallatszott. Kivehető volt a lépések hangja a csendben. Nem láttam őket, de egyre közeledtek. Sejtettem, hogy az üldöző csapat. Akár a kopók, ha szagot fognak, nem mondanának le a zsákmányról. Az első emberen kalap volt, talán zöld színű, nem láttam jól. Ismerősnek tűnt. Rosszat sejtettem, visszamásztam az állatkert területére. Ők nem vettek észre, de én láttam őket a távoli lámpák fényében, előnyben voltam. Vajon mit akarhatnak még? Tudniuk kellett, hogy visszajött. A ketrecből halk horkolás hallatszott.

Közelebb lopóztam, leguggoltam egy érdes kérgű vastag fa mögött. Nem messze tőlem sutyorogtak, olyan halkán, hogy nem értettem semmit. Aztán hirtelen az elől álló ember leemelt a válláról valami hosszút. Belém villant, mi történik, de már képtelen voltam gondolkodni, felugrottam, pár ugrással mellette voltam.

Elkaptam a puská csövét, bal kézzel felrántottam, a fővadász nekiesett a rácsnak, a fegyverdörrenés hangjától megsüketültem, a torkolattűztől nem láttam percekig. Leestem a ketrec tövébe. Aztán valaki felkapcsolta a reflektorokat, elvakított a világosság egy rövid időre. A csimpánzok még mindig ott feküdtek a kifutó sarkában, összeölelkezve, mint amikor először megláttam őket a zseblámpa fényében. A többi vad felébredt, iszonyú hangzavar támadt a környéken.

Értekezet

Az állványos ventilátor hangja tisztán hallatszott. Hatan voltunk a helyiségben. Tudtam, hogy a rendőrkapitány nem fog semmit mondani. Jelenléteket nézegetett, biztos sok dolga van. Talán majd a fővadász úr. Felálltam az asztal mellől, ránéztem, lesütött szemmel a mappáját bá-

multa. Egy zöld kalap hevert a hosszú asztal közepén, valamilyen madár tolla állt ki belőle.

- Mondja, ezt komolyan gondolta? - kérdeztem csendesen. Szerencséjére nem válaszolt, nem mentegetőzött, nem magyarázkodott. Tudott higgadt maradni, bár kétlem, hogy mindig az lett volna. Bennem kisebb vihar dúlt. Úgy döntöttem, hogy számomra rövid lesz a mai megbeszélés. Kicsit közelebb hajoltam hozzá.

- Ebben a városban nem ő volt veszélyes - mutattam az ablakon túl a távoli állatkert felé -, hanem maga, és a szedett-vedett csapata.

Talán túl ingerült voltam, de nem emeltem meg a hangomat. Hónom alá csaptam a táskám, otthagytam őket. Lehet, hogy alkalmatlan vagyok a munkámra. Lehet, hogy nem egy oldalon állunk, csak félig-meddig. Amikor kiléptem a kapun, már az járt a fejemben, hogy a jövő hétvégén kiviszem a gyerekeket az állatkertbe. Épp itt az ideje. Lesz, ami lesz.

Dél Tamás: MAJMOLÁS

(1.) Orángután

Imádati központom
áttettem Borneóról

Orán után.

Ha audiencián
jössz elé;
tudd, hogy a narancs
a gyengém.

Tudod? **Orange!**

Azzal férközhetsz
a kegyeimbe.

Ó! Rang után

ácsingózol
elfogadó szobámban?
S még fizetsz is
azért, hogy láthass?

Lám, mi lesz a vége,
ha egy tükröt tartasz
egy majom elébe.

(2.) Lajhár

Bár eddig én voltam
a lógás bajnoka,
hogy kapkodnak értem
a hivatalok ma.
„Maga nélkül
túlterheltek lennének!”
„Ilyen az igazi munkatempó!”
„Ne félj!”
Mosolyog a munkaügyön
a csiga:
„Te leszel a csapatunk
leggyorsabbika.”
De, azon már én is
szégyenkezve pirulok,
mikor megtudom,
hogy a Süngősségi Osztályon is
lekérték a kartonom.

(3.) Bögőmajom

Sirató asszony lettem.
Ver a férjem;
a gyermekeim
külföldre költöztek;
a gyárban leépítettek.
Mindenem fáj...
Legalább a temetéseken
hadd sírjam ki magamat
végre már!

(4.) Apáca cerkóf

Szerelmi bánatomban
kolostorba vonultam.
S bizony egy kapucinus majom
látogatásait
gyakorta elszenvedem;
hisz tudom,
hogy nekem már bűnös
minden érzélem.
Ó, ha vastagfalú
cellámat
nem kötné
némasági fogadalm!
Nem ő itt
az első szülőszoba.
De csitt!
Hiszen már nem is gyónhatok.
Jó, hogy együtt haladunk
a korrál,
s van egy
közösségi oldal,
hol titokban
a cölibátus ellen voksolok.

(5.) Maki

A Mekiben
élelmezésvezető vagyok.
Laktóz-,
glutén-,
és szójaallergiás.
Az önéletrajzom
nem is tartalmazott mást.

(6.) Csimpánz

Lokálpatrióta vagyok.
Engem mindenki ismer.
Ne viccelj!
Néhány festőművész
elbújhat mögöttem!
Előbb voltam nálad
az űrben!
S ha megtanulnál végre
négy kézzel kapaszkodni
tőlem;
akkor neked sem lenne
az idegenlégiósok
kiképzése
egy hónapig
felszerelés nélkül
élni az erdőben!
Darwin!
Sutba vághatod
az elméletedet
felőlem!

(7.) Selyem majom

HIV az
éjszaka!

(8.) Gibbon

Divattervezőként
engem keresnek
a „Nagyok”;
mióta

elhíresztelték rólam,
hogymiből vagyok,
hogymiből vagyok.

Kutasi Horváth Katalin: Majomtükör

Beleragadt a helyzetbe. Mint a légy a ragacsos csapdába. Abban a pillanatban megszállta az időtlenség gögje, könnyedén kizárta a jelent és a prózai valót. Belébújt a kisördög. Talán sámán őse rakoncátlankodott benne, talán az örület szele legyintette nyakon. Valamiféle megmagyarázhatatlan kényszer hatására cselekedett. Vagy a gúnyos rosszindulat, vagy a tréfálkozó hajlam, vagy a felgyülemlett stressz munkált benne, mindenesetre korához és beosztásához méltatlanul viselkedett.

Legyökerezett egy ketrecre. Folyamatosan vágta a pofákat, többször is kivillantotta jól sikerült, méregdrága fogsorát, felváltva vakargatta fejének búbját és szakála tövét, időnként mindkét mutatóujját - hol felváltva, hol egyszerre - a fülébe dugta, játszott a szájával, ajkával, majd kissé meggörnyedt, látszólag ok nélkül bólogatott, kajánul vigorgott hozzá, aztán lazán, vállból lengette meg a kezét, mint aki egy tekegolyót akar elgurítani hátrafelé. Épp megrogyasztotta kissé terpeszbe rakott lábait, s pajzánul ugrándozni készült, mikor ráfagyott a grimasz az arcára. Ugyanis váratlanul megszólalt a ketrec lakója:

- Utánozás majomszokás? Most mit játszod meg magad? Mit képzelsz magadról? Mit vagy úgy oda a fajtáddal? Valamikor mi is emberek voltunk!

Bár Maksa nagyon meglepődött ezen a fordulaton, s abbahagyta a fura szertartást (vagy nevezzük nevén: majomparádét), mire felegyenesedett és visszanyerte viszonylagos emberi formáját, már kész is volt a válasszal:

- Persze, gondolom, valami varázslat áldozatai vagytok!
- Pontosan!
- Tán valami szépséges nimfa kerített hatalmába benneteket...

A VERSLISTA ÁLTAL KIÍRT NYÍLT PÁLYÁZATOS ÍRÁSOKBÓL...

- Nem éppen! Saját nagyanyánk. Próbálgatta, mire képes. És vissza is változtathatott volna minket...

- Biztos meggondolta magát, mikor elkezdte fáról fára ugrálni meg makogni... Megtetszett neki a majomtánc. Egy kis színt hoztatok az életébe! Nem tudott derütség nélkül rátok nézni...

- És vajon melyikünk a nevetségesebb?

- Ez most kérdés?

- Számomra nem... - s nyomatékul még a fejét is megrázta, miközben megtapsolta saját poénját.

Maksa meghökkent ezen a rút pimaszságon, de aztán megtetszett neki a helyzetben rejlő lehetőség...

- Ha már így állunk, mutasd ki a menyasszonyságodat! Öntsünk tiszta vizet a pohárba! Akár csak álmodok vagy képelem mindezt, akár a delírium szállt meg, s a hallucináció űz velem tréfát, válaszolj! Akkor most ki kinek a karikatúrája tulajdonképpen?

- Zavarba ejtőek a hasonlóságok, nemde?

- Mert eszközöket használtok? Ugyan! Az lehet ösztönös is!

- Pláne, hogy sokszor magunk készítjük ezeket, ugye? Vagy ösztönös, mint az ölelés meg a csók? Fogadok, nem tudad, hogy mi is így köszöntjük egymást!

- Tán még a halottjaitokat is meggyászoljátok?

- De meg ám! És sokszor bizony épp miattatok veszítjük el fajtársainkat! Borzasztó, amit műveltek azért, hogy minket ilyen helyen mutogathassatok! Mellesleg még örökbe is fogadjuk elárvult testvéreinket! Hagyjuk, hogy a hátunkon utazzanak, egy fészekben alszunk, megosztjuk velük az élelmünket, és védelmezzük őket a veszélyektől.

Hirtelen nevetés hangzott fel. Annyira nem illett oda ez a kacarászás! Kiderült, hogy nyugdíjas gondozója csiklandozta meg az egyik fiatalabbik majom hasát, s az éppúgy kacagott, mint ahogy Maksa szokott. Mintha magát hallotta volna. Esetleg tényleg ez történt? Hisz pár perccel ezelőtt még ő is örült, mint majom a farkának, jókedve, örülete háttartalannak bizonyult.

Valami egyértelműen nem stimmelt. Az eszébe sem jutott, hogy például az sincs rendjén, hogy egy majommal társalog. Inkább az zavarta ebben

az egészben, hogy az bölcsebbnek mutatkozik, mint ő maga. Az volt a legérthetlenebb, hogy egy, az evolúcióban nála és főleg általa alacsonyabb rendűnek tartott egyed oly könnyedén zavarba hozza és kirántja magabiztosságából. Lassan az egész kezdett olyan magassá válni neki, mint egy átlagos majomnak a zongora. Inkább már csak a látszatát akarta fenntartani annak, hogy nemcsak érti, de uralja is emberinek tartott méltóságával ezt a helyzetet... Ilyesmin gondolkodott, mikor egyszer csak úgy érezte, régi cimborájával, Miksával néz farkasszemet. Pedig csak a ketrec lakójának szemébe nézett. Akkor most hogy is van ez? Vagy Maksa, vagy az elbeszélő fogott majmot, azaz valamelyikük a pohár fenekére nézhetett, ha ilyesmiket tapasztal. Bár mindketten tudják a majmot vezetni, lehet, hogy most őket bolondította el egy harmadik, nevezetesen Miksa?

Mindenesetre Maksa ott állt Miksával szemben. Vagy önmagára csodálkozott éppen rá? Mintha a rácsok mögött tükör bújta volna meg... Mit piszkálták egykor, hogy mennyire szőrös, azzal csúfolták, hogy ha egy nappal később születik, bizony majom lesz...

- Megismersz, Miksa?

- Persze, hisz mi, majmok felismerjük egymást még a hangjáról is, hát még a fizimiskájáról! Ha hosszabb ideig nem látjuk a másikat, kitörő örömmel szoktuk üdvözölni.

- Hát, amint látom, ezúttal ez elmaradt...

- Miért örülnék annak, hogy lejáratod magad, illetve engem, azaz minket...

- Minket: embereket, vagy minket: majmokat?

- Na látod! Kezded érteni a dolgokat...

- Belátom, kissé összezavarodtam. Már magam sem tudom, kit látok, ki vagyok, ki munkálkodik bennem.

- Egy biztos: nem akármilyen műsort adtál elő itt az előbb! Azt hittem, megártott az erjedt gyümölcs... Aztán azt gondoltam, te hibbantál meg... Aztán úgy döntöttem, egyszerűen csak gúnyolódsz, anélkül, hogy bármit is tudnál rólam vagy a fajtámról. A fajtádról...

Maksa egy kicsit elszégyellte magát, korántsem szórakozott már olyan jól, de egyre nagyobb érdeklődéssel hallgatta majomtársát, vagy Mik-

sát, vagy mélyen megbúvó egykori önmagát, az ősei józan szavát, vagy csupán saját lelkiismeretét, s felébredt önkritikus énje.

- Gondolom, egy trópusi őserdőben még elment volna, ha éppen ránk zúdul egy régóta várt zivatar...

- Még a kicsinyeink sem viselkednek így... Pedig ha nekiállnak birkózni, ágról ágra lendülni, visítózni, kacagni, van ám felfordulás!

Maksának mégis egy szép, idillikus kép ugrott be a majomcsaládokról, ahol a kapcsolatok többnyire egy életre szólnak, és a felnőtt utódok, ha külön is járnak szüleiktől, szükség esetén támogatják őket. Tisztítják nehezen elérhető sebeiket, gondozzák kisebb testvéreiket. Mindez természetes náluk, mint ahogy annak kéne lennie nálunk is... Nem is mert belegondolni saját és rokonai, ismerősei életébe, kapcsolataiba...

- Hogy fogadják a kicsik a még kisebbeket? - kérdezte inkább... Miksától. (Maradjunk ennél a változatnál.)

- Nagy érdeklődéssel, szeretettel - felelte Miksa büszke mosollyal. - Körülöttük sürgölődnek, megpróbálnak hozzáférni, igyekeznek őket kurkászni. Ha lehet, elragadják őket anyjuktól, hogy hurcolhassák, játszhassanak velük.

- És az anyjuk hogy fogadja mindezt?

- Először gyöngéden visszautasítják, aztán hagyják.

Maksának enyhe jóérzéssel villantak be saját gyermekkorának képei, s azzal nyugtatta magát, hogy a testvéri szeretet és az anyai ösztön soha nem veszhet ki nálunk se, bár érezte, hogy ma már az a feltűnő, ha mindez működik, mert bizony a türelmetlenség, az önzőség, a lelketlenség, a technika, az idővel való versenyfutás kezdi kiszorítani a legfontosabbakat.

Persze soha nem bírta a túlzó majomszeretetet sem, nem tudta elviselni, ha valaki rosszul értelmezett szeretetével elkényeztette, elrontotta csemetéjét.

- Nálatok nem is létezik gyűlölet?

- Bár úgy volna! Mi sem vagyunk tökéletesek. De azért jóval ritkább, mint nálatok! Ha mondjuk két hím percekig acsarkodik nálunk, sőt vadul egymásnak támad, a végén képesek kölcsönös kurkászással levezetni az összezapás feszültségét!

Maksa válaszolhatta volna, hogy valami hasonló a férfielemek közt is előfordulhat, de már máshol járt, azaz ült. Mint a majom a köszörűkövön. Egy közeli padra görnyedt, kissé ugye megváltozott azóta, hogy Miksával ujját húzott? Ez ugyanaz az ember volna? Mégis ember volna? Egy állatnak kellett szembesítenie majomságával? Egy majom kellett ahhoz, hogy rájöjjön az emberiség lényegére?

Nem tudni, mennyi idő telhetett el így, a barátságról és az ellenségeskedésről filozofálgatva, saját magának megválaszolva a tolaodó kérdéseket. A tapasztaltak alapján úgy érezte, a majmok igenis ismerik a barátságot, de a sértődést, a neheztelést, és még a bosszút is! Legfeljebb nem olyan hosszan tartják a haragot, mint mi, emberek.

A szeretet, a gyűlölet, a gondoskodás, a pusztítás ösztönös hajtóerőnk lehet. Nekik is és nekünk is. Náluk a szeretet és a gondoskodás egyértelműen jóval erősebb, a gyűlölet és a pusztítás pedig sajnos szinte megállíthatatlanul eluralkodott a mi szívünkben, világunkban. Az önpusztításról nem is beszélve. Egyre inkább képtelenek vagyunk az önfeláldozásra, s egyre inkább hajlamosak vagyunk a közönyre és a dühkitörésre. Persze ez utóbbi a majmoknál is megvan, de nem mindegy a gyakoriság és a mérték. Idáig jutott magára, az emberre találva Maksa, mikor valami hangoskodás zökkentette ki gondolatmenetéből. Csak úgy dübörögtek fejében a nem is oly régi emlékképek és -hangok.

- Elég volt! Most már engedjenek be! Vissza akarjuk kapni a pénzünket! Miksa megsokszorozódott. Az üvegajtó több Maksa-féle alakot tükrözött vissza. Ezek a Maksák beleragadtak a helyzetbe, mint a legyek a ragacsos csapdába. Megszállta őket az időtlenség gögje, de csak a jelent éltek, a prózai valót. Beléjük bújt a kapzsiság, a tőkeéhség, a pénzvilág néhány kisebb-nagyobb ördöge. Talán a sámánok leszármazottjainak gondolták magukat első ránézésre. Egy biztos: az örület, a pánik, a létbizonytalanság kezdett úrrá lenni rajtuk. Többségük teljesen kétségbeesett, mások csak az elveiket akarták volna érvényesíteni, nem volt akkora az érvágás, de bosszúságuk nem ismert határokat, önkívületbe estek. Őrjöngtek. Egy részük már fenyegetőzve hadonászott.

Mindegyikük mintha valami megmagyarázhatatlan kényszer hatására cselekedett volna. Okostelefonjaikat, laptopjaikat bővítették, onnan várták a megváltást, a megoldást, a kedvező fordulatot. De ez elmaradt. Néhány nézelődő járókelőn a gúnyos rosszindulat, jobb esetben a tréfálkozó hajlam kerekedett felül, de a rácsokat rázó, bebocsáttatásra váró Maksákban és társaiban a régóta felgyülemlett stressz munkálkodott. Komoly felnőtteknek nézhetek ki nemrég, de most korukhoz és beosztásukhoz méltatlanul, a józan észnek ellentmondva viselkedtek.

- Hol vannak azok a nyomorultak? Nyissák már ki!

Nemrég Maksa is ott állt a tudatából kikiáltó méltatlankodók között, s a várakozás, a bizonytalanság felőrölte idegeit. Nem tudhatta, mit hoz a jövő. Anyagilag ellehetetlenedett. Őgyelgett, próbált kilábalni kilátástalan helyzetéből, de mindenre és mindenkire ugrott, akibe lehetett, belekötött, s teljesen elvesztette józan ítélőképességét. Felőrölte idegeit a lét. Mindent és mindenkit elveszített így.

Hogy kitombolta magát a ketrecnél, aztán meg hogy józanságra, emberiségre lelt Miksában, illetve Miksa által, hagyta, hadd tolongjanak sors-társai továbbra is a ketrecnél, helyesebben a bank bejáratánál, és csodálkozva nézte, ahogy folyamatosan vágják a pofákat, többször is kivillantják jól sikerült, méregdrága fogsoraikat, felváltva vakargatják fejük búbját, törölgetik homlokukat, hátra igazítják hajukat, dörzsölgetik bajszuk vagy szakálluk tövét vagy helyét, és időnként ingerülten artikulálnak, megemelik hangerejüket, kissé meggörnyednek az idegtépő várakozás hatására, látszólag ok nélkül bólogatnak, vicsorognak vagy vigyorognak hozzá, aztán türelmetlenül, vállból meglengetik mappájukat, táskájukat, mint akik terhessé vált üzleteiket, vállalkozásaikat, beruházásaikat akarják elhajítani, visszavágni a múltba, a múltnak arra a pontjára, amikor belefogtak, aláírták, elindították... Most már bölcs kívülről-ként tudta megmosolyogni, ahogy megfeszítik kissé terpeszbe rakott lábaikat, toporognak, majd tehetetlen dühükben ugrándozni készülnek, de valahogy bennrekednek a kitörni készülő hangok a torkokban. És elnémul az emlék is.

Mikor minden elcsendesedik Maksában, felnéz, és meglátja a kiírást:
Takarítót, kisegítőt, gondozót keresünk Majomházunkba.

Kutasi Horváth Katalin: Lájkolás

Barátnődre, vagy tükörbe néznél inkább? Megfeleljl!
Utánozd a reklámarcot, plakát alapján rendeljl!
El ne szalaszd a divatot, elég időt rászenteljl!
Mindegy, kire figyelsz jobban, így is, úgy is elveszel!

Olyan leszel, mint a másik, egyéniség tovaszáll,
kozmetikacégek hada megnyert téged, jót kaszál.
Örömdben táncot rophatsz, akciós krém rád talál,
elkerül az öregség hát, egyből lekér a kaszás.

Majomkodhatsz egyfolytában, nem is tudod magadról,
hol a rúzsolt, hol a púder foszt meg így önmagadtól.
Azt hiszed, hogy ez a trendi, ezt látod a világtól,
szemspirálsz mindig kéznél, s kikapod a táskádból.

El sem rakod, húzogatsz, nézegeted a hatást,
szemhéjtu is előkerül, cipeled a fél lakást,
hasonlítasz, jó lesz így már, feledd szíved bánatát,
akad is így egy-kettőre szemrevaló jó barát.

Műszempillád fel-felrebben, hangsúlyozza mosolyod,
de mosolyod nem őszinte, ráncolod a homlokod.
Alapozód van-e bőven? (Öt rétegben rakodod.)
Jött üzenet? De miért nem? Zsebre vágod iPhone-od.

Meghúszod a kristályvizet, füldugódat kiveszed.
Tekergeted, bogozatsz, aztán füledbe teszed.
Kizárod a külvilágot, elveszel a tömegben,
azt csinálsz, mint a többi. Majomnyomat jellemed.

A VERSLISTA ÁLTAL KIÍRT NYÍLT PÁLYÁZATOS ÍRÁSOKBÓL...

Te vagy? Vagy a másik szemben? Melyikőtök néz most rám?
Akármerre fordulhatok, egyforma smink, s ruhatár...
Csak magadra hagyatkozhatasz, hiába a chatbarát,
beléphetsz a profiljába, feltörheted jelszavát.

Ő is telefonját nézi, rád küld néhány sms-t,
dörzsölgeti már tenyerét, kurkássza a lelkedet.
Elveszejtett mindörökre, port hintett a szemedre,
miért is van akkor szükség saját becses nevedre?

Hívhatnának bárhogy másképp, akár számot kaphatnál,
egyenbarakk az otthonod, ketrebben is lakhatnál.
Meggérdezhetnék a majmot (ha őszödre hallgatnál),
mi a véleménye erről, de lehet, hogy harapnál...

Fáj is bizony az igazság, eltölthet a rémület,
nem palota kell ide, csak lakályos épület!
Nem ugrálsz már fel a buszra, elfogna a szédület,
nem a villámra kell várnod, kapsz hamar, ha kérsz tüzet.

Netán bölcsnek kéne lenned? Makogásod félretedd!
Attól, hogy kalapot hordasz, hiszed üdvösségedet?
Koronára cserélheted, gyorsan vegyél méretet,
agykapacitásod nyomán horoszkóp mond végzetet?

Mesterséges környezeted géppé formál, hiába...
betáplált szabályainknak a majmoknál nincs párja!
Memóriabankunkban nő nefelejcsnek virága,
így is elfelejtünk írni érintőképvilágban.

Ha a majomra keresel, ne lepődj meg - lánkoljad -,
amennyiben ismerős lesz saját arcod májfoltja!
Felülírja már az embert, majomképe ráolvad.
Nem érzed a különbséget? Saját magad vádoljad!

Kövesd bátran hát a mintát, utánozd csak, idomulj,
hisz az egész világ cirkusz, mutatványhoz megindulj!
Kiirtottad az őserdőt, nincs most hová kivonulj...
Nincs már többé választásod, legfeljebb, hogy kiborulj!

Hogyha nem tetszik, mit hallasz, befoghatod füledet,
küldök melléd még egy majmot, az beköti szemedet,
de ha mindez mégsem elég, akár el is tűnhetek,
szavaimnak véget vetek. (Lesz beszélőfüzetem.)

Írhatnék egy majmódát, dicsérhetném jellemük,
de ezt könnyen felhasználnák akár holnap ellenünk.
Az is lehet, hogy tévedek, nem is gyászos jelenünk.
Alaposan körbenézve még emberségre lelünk... (?)

Gáspár Ferenc: Tudósítás

- Nyicsevo, nyicsevo - mondja a mérnök, és körbemutat. - Nincsenek kétfejű farkasok, sem kardfogú kígyók, egyszarvú oroszlánok, sem szárnyas rinocéroszok. A mérnök igazából biológus, középmagas, szikár emberke, kis kecskeszakállal. Gyors léptekkel tör utat a susnyákosban, a tavaszi réten százsámra nyílnak a virágok. - Azért, mert itt robbant fel az atomerőmű harminc évvel ezelőtt, még nem kell elhinni minden gyermekmesét - hadarja hátra-hátrafordulva, de nem áll meg, sőt egyre gyorsít.
- Kell hatezer karakter az évfordulóra, tudom, hogy nem sok, de menj ki személyesen. Ha találsz valami érdekeset, dínó bébit, balalajkázó svábbogarat, alacsonyan repülő Putyin-utánzatokat, hosszabb is lehet - röhögött még tegnapelőtt saját viccén József a szerkesztőségben. - Alacsonyan repülő medvefókát, hihi - tette még hozzá, de már nem félem, hanem a titkárnök gyöngye felé fordulva. A szőke hajú szépség engedelmesen mosolygott a főnök viccén, én viszont nem voltam feldobva.
- Nem arról volt szó, hogy a győri Bedui autógyár átadására megyek?

A VERSLISTA ÁLTAL KIÍRT NYÍLT PÁLYÁZATOS ÍRÁSOKBÓL...

- Béla már lestoppolta - felelt a szerkesztő háta.
- Olga például egyenesen a fáról eszi itt a gyümölcsöt, és egyszerűen odavan a környékért - folytatja a Grigorij névre hallgató biológus-mérnök, akinek feltett szándéka, hogy megmutat nekem itt néhány normális rókát, ebihalat pocsolójában. Csak az elszaporodott barna medvékkel nem szeretnék találkozni - gondolom, miközben morogva állapítom meg, hogy bakancsomat már átjárta a víz, hiába, no, belecsúsztam a Pritypraty-mocsár szélébe, gumicsizmát kellett volna hozni.
- Errefelé nem járnak a medvék, csak elvétve - rikkantja kísérőm, mintha meghallotta volna a gondolatomat. - Hopsz, egy kupac! - mutat hirtelen a földre, kicsit oldalt, s ott a gyöngyvirágok között megpillantom én is a gőzölgő terméket. - Mégis erre kavart a bundása! - kiált fel izgatottan. Nem osztozom az örömeiben.
- Nem bántanak? - érdeklődöm, és a fényképezőgépet próbálom kényelmesebben elhelyezni a nyakamban. Súlyos masina, objektívvel együtt van vagy másfél kiló. Izzadok is, érzem, miközben fázik a lábam az átnedvesedett bakancsban.
- Dehogy, dehogy! De erre még sohasem jártak! Hetente vágok itt át a szérűn - magyarázza kipirulva -, de egyetlen medve sem... - akad meg hirtelen a beszédben.
- No, mi van? - kérdem.
- Rádadásul csak te tudsz oroszul - magyarázza Józsi, már felém fordulva. - Bélát hiába küldeném! - és széttárja a karját. Balra mögötte a szőke szépség ugyanazzal a mozdulattal mosolyog. A főszerkesztő női hasonmása. Vakarom a fejem, jobbra pillantok. Meghökkenek.
- Ez mi? - kérdezem, a sarokban álló óriási kitömött majomra mutatva.
- Az van, hogy nem medve lábnyom - vakarja a fejét Grisa.
- Nem látod? - Józsi úgy vigyorog, mintha gyengeelméjű lennék.
- Látom, de eddig nem volt itt.
- Kaptam. Borokkó Gulagumi, a ruandai nagykövet ajándéka.
- Hát milyen?!
- Ha nem itt lennénk, ezen a szélességi körön, azt mondanám: majom!
- Ez egy fehérhátú gorilla - mutat be a kitömött dögnek Józsi. - Azt csak tudod, melyiket hívják fehérhátúnak.

- Persze - bólogatok.
- Na, vele biztosan nem fogsz találkozni odaát - vigyorog, és kacsint.
- Gorilla lányom - mondja Grisa.
- Are you kidding? - kérdem, mert nem mindig jut minden eszembe oroszul. Sutka, persze...
- Eszemben sincs - feleli ő. - Egy óriás gorilla. - És felegyenesedik. Látom, kimerednek a szemei, elsápad, remeg a térde. Az én fejem felé néz, valahová a semmibe.
- Ennyire nem kell megrémülni - biztatom, és meg akarom veregetni a hátát - egy feltételezett lányomtól. De ahogy nyúlok feléje, megkapja a karom, és erősen megperdít a tengelyem körül. Kicsit meg is vagyok sértődve ettől a bánásmódtól. Ám rögtön elfelejtem az erőszakos Grisát, mert egy óriási gorillát látok magam előtt. Nagyobb, mint amit valaha élő ember megpillanthatott, nagyobb egy orrszarvúnál, medvénél, vízilónál. Feje valahol elefántnyi magasságban inog, nyála csurog kitért száján.
- King Kong - nyögöm ki.
- Hát igen - mondja Józsi. - Főszerkesztői méret.

Bornemisza Attila: A majom*

Én vagyok a magam feltalálója,
Az örök érzés és játékosság,
Aki saját útjait alakítja.
Tudhatjátok rólam, hogy zseni vagyok,
S nem titok,
Ha azt híresztelek,
Hogy a fürgeség nemtője vagyok,
A mindennapok kiváltsága.
Saját szerkezetem játéka vagyok,
A szívem mágikus virág,
Csillámló tükörfelület a szemem,
S eszembe se jut, hogy

Mások is zseniálisak, mert ismerem a hatalmat,
Amellyel felruháztak isteneim,
S kín, egyéb más nem csigáz,
Csak csodálata vagyok önmagamnak.
Csupa harmat minden,
Úgy csodálnak, s istenítenek engem.
Akár egy varázsló,
Mindenben ennen kedvem lelem,
Erős vagyok és a magamé.
Megteremttem az én örömömré.
Enyém a hegyek völgye
És enyém a völgy feletti domb.
A patak is rólam énekel,
Akivel telítve van a világ: velem.
Ugrálok fáról-fára, s velem a többiek,
Én vagyok a ti nevetetőtök,
Titeket utánozlak, ha kell.
Mert a teremtés koronája én vagyok.
Egy majomképű csimpánz, akit
Az Isten saját boldogságomra teremtett.
Veletek megosztom a titkot:
Tőlem származtatok, mert a bölcs én vagyok...

**Egy csimpánz mesélte ezt az állatkertben.
S komolyan is gondolta.*

Győri Nagy Attila: Nézőpont

- Mondd csak, Csaba fiam, tegnap mit tanultál? - kérdezte Csongor a kicsinyét.
- Tegnap a kutyáról oktattál.
- Így igaz. Remélem, emlékszel is rá. Most nem kérdezlek ki róla, inkább vegyünk egy új leckét. Ma az emberről fogok beszélni.

- Figyelek.

- Mint tegnap említettem, a kutya általában az embert szolgálja. Az ember pedig minket. Ő szerzi be a táplálékunkat, szépen megmossa, ha kell, felszeleteli, majd idehozza. Kitisztítja a területünket, ha betegek vagyunk, ő gyógyít meg és még sorolhatnám.

- Értem - bólogatott lelkesen Csaba.

- Állítólag közös őseink voltak. Igaz, ami igaz, hasonlítanak is ránk némileg, de ők valamiért megálltak a fejlődésben. A felső két lábuk nem elég erős, nehezükre esik a négy lábbon menés és a fáramászás is. A szőrzetük se alakult ki rendesen, szinte teljesen hiányos. De a legnagyobb lemaradásuk a szellemi képességeikben mutatkozik meg. A kényelmes, zöld környezet helyett rideg betonfalak között élnek. A hím példányok elég satnyák, nemritkán a nőstényük természetesebb náluk. De azért mi jó hasznát vesszük a szolgálataiknak. Megjegyeztél mindent?

- Igen, figyeltem.

- Jól van. Holnap a macskáról beszélek majd. Utána pedig kikérdezem az egész héten elmondottakat. Ha kérdésed van, csak bátran.

- Az emberek miért hordanak színes rongyokat?

- Eltakarják vele a csúnya, szörstelen testüket. Sűrűn változtatják, hátha így párt találnak maguknak.

Az oktatás közben egyszer csak kinyitottak egy ajtót és két férfi lépett be rajta.

- Meghozták az ebédet - jegyezte meg nagy nyugalommal Csongor.

- Nesztek, büdös dögök, zabáljatok - kiáltotta az egyikük.

- Papa, mit mondhat vajon? Te érted?

- Nem fiam, ezt a zagyva beszédet csak ők értik. Szerintem most kért hangosan engedélyt, hogy bejöhessen és tálaljon.

- Rendben, tálalhatsz!

- Aztán rendesen zabáljatok, mert aki szétdobálja a kaját, az megismeri a husángomat, rühes népség.

- Most kívánt jó étvágyat, fiam. Gyere, együnk!

**A PDF tartalma letölthető a
http://poeta.hu/ingyen_oldalrol.**

*A Verslista honlapja:
<http://portal.verslista.hu>*

*A Képzeld el... irodalmi folyóirat honlapja:
<http://www.kepzeldel.hu>*

*Az Irodalom Feketen-Fehéren c. folyóirat honlapja:
<http://poeta.hu/feketen-feheren>*

*A Poéta Irodalmi Portál honlapja:
<http://www.poeta.hu>*
